

115 ปี คริสตจักรสามัคคีธรรม ถึง...123 ปี พระกิตติคุณสู่เวียงป่าเป้า

โดย ผป.ประสิทธิ์ พงศ์อุดม

คริสตจักรสามัคคีธรรม สังกัดคริสตจักรภาคที่ สอง สภาคริสตจักรในประเทศไทย ตั้งอยู่ที่อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ได้จัดทำโครงการเฉลิมฉลอง 115 ปี ของคริสตจักรในต้นเดือนเมษายน ค.ศ. 2005 ซึ่งจากการตรวจสอบร่วมกับฝ่ายประวัติศาสตร์ฯ ด้วยเกิดมีข้อสงสัยว่าคริสตจักรแห่งนี้มีอายุ 115 ปี จริงหรือไม่ ก็ปรากฏหลักฐานการบันทึกของมิชชันนารีเป็นที่ชัดเจนว่า คริสตจักรแห่งนี้ยังมีอายุไม่ถึง 115 ปี จริง ๆ ตามที่เข้าใจ โดยหลังจากได้สืบค้นต้นกำเนิดอย่างละเอียดจึงพบว่า คริสตจักรสามัคคีธรรม เริ่มมาจากคริสเตียนกลุ่มแรกที่อพยพเข้ามาตั้งรกรากในท้องที่เวียงป่าเป้าเมื่อ ค.ศ. 1882 และถูกนับเข้าเป็นสมาชิกของคริสตจักรเวียงเชียงราย เมื่อมีการสถาปนาคริสตจักรเวียงเชียงรายขึ้นในเดือนเมษายน ค.ศ. 1890 ขณะที่การสถาปนาคริสตจักร (เวียง) ป่าเป่ามีขึ้นในเดือนมกราคม ค.ศ. 1892 ดังนั้นสรุปได้ว่าพระกิตติคุณได้เข้าสู่เวียงป่าเป้าเมื่อ 123 ปีที่แล้ว และกลุ่มคริสเตียนที่นี่ได้เป็นสมาชิกของคริสตจักรเวียงเชียงรายก่อน ต่อมาจึงมีการสถาปนาคริสตจักรของตนเองขึ้น นับอายุถึง ค.ศ. 2005 ได้ 113 ปี

ภายหลังที่มีปรึกษาแลกเปลี่ยนข้อมูล การขอคำแนะนำและขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของฝ่ายประวัติศาสตร์ฯ ในการจัดทำหนังสืออนุสรณ์ของคริสตจักร จึงได้มีการตัดสินใจเปลี่ยนหัวข้อเรื่องการเฉลิมฉลอง “115 ปี คริสตจักรสามัคคีธรรม” มาเป็นการเฉลิมฉลอง “123 ปี พระกิตติคุณสู่เวียงป่าเป้า” โดยได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ 8-9 เมษายน ค.ศ. 2005 นับเป็นงานรวมญาติและรวมสมาชิกครั้งสำคัญของคริสตจักรแห่งนี้ที่มีสีสันน่าสนใจไม่น้อยทีเดียว

การจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองในช่วงปีสำคัญของคริสตจักรสามัคคีธรรมนับเป็นตัวอย่างที่น่าสนใจสำหรับคริสตจักรอื่น ๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสืบค้นถึงรากเหง้าต้นกำเนิดของคริสตจักรนั้น คณะกรรมการจัดเตรียมงานได้ให้ความสนใจต่อข้อมูลและข้อเท็จจริงอย่างจริงจัง ซึ่งในทัศนะของผู้ปฏิบัติงานวิจัยทางประวัติศาสตร์แล้วเห็นว่า การค้นคว้าให้ได้คำตอบที่เป็นข้อเท็จจริงอย่างถูกต้องตามหลักฐานชั้นต้นบ่งบอกไว้นั้น เป็นการบันทึกทางประวัติศาสตร์ที่น่าเชื่อถือและตรงกับความเป็นจริง ไม่ใช่หลงกับเวลาแบบคาดเดาหรือคิดเอาเอง อีกทั้งยังเป็นหลักฐานที่จะมีการอ้างอิงต่อไปได้อย่างมั่นใจ

เวียงป่าเป้า เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดเชียงราย ตั้งอยู่กึ่งกลางบนเส้นทางระหว่างเชียงใหม่กับเชียงราย ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์แสดงว่า ได้เริ่มมีผู้คน ไปตั้งชุมชนที่นี่เมื่อประมาณสองร้อยกว่าปีมาแล้ว แต่ไม่ปรากฏชัดว่ามีการลงหลักปักฐานเป็นบ้านเมืองอย่างมั่นคงตั้งแต่เมื่อใด ขณะที่ในบันทึก

ของนายฮอลเล็คนักสำรวจเส้นทางรถไฟชาวอังกฤษที่เดินทางผ่านมาใน ค.ศ. 1884 กล่าวว่า ที่เวียงป่าเป๋านี้มีบ้านเรือนตั้งอยู่อย่างกระจัดกระจายราว 322 ครัวเรือน มีประชากรประมาณ 2,250 คน นับเป็นชุมชนที่มีขนาดใหญ่ไม่น้อย และในท้องที่แห่งนี้เองที่มีมิชชันนารีคณะอเมริกันเพรสไบทีเรียนและผู้นำคริสเตียนคนเมืองได้ร่วมกันนำพระกิตติคุณเข้ามาบอกกล่าวและปลูกฝังลงในจิตใจของผู้คน กระทั่งได้มีการจัดตั้งคริสตจักรสืบทอดต่อมา ดังปรากฏเป็นคริสตจักรสามัคคีธรรมในปัจจุบัน

พระกิตติคุณเข้าสู่เวียงใหม่และขยายสู่เวียงป่าเป๋า

ศาสตราจารย์แคเนียด และนางโซเฟีย แมคคิลวารี เป็นมิชชันนารีครอบครัวแรกที่เดินทางมาตั้งมิชชันเผยแพร่คริสต์ศาสนาที่เวียงใหม่ใน ค.ศ. 1867 และศาสตราจารย์แมคคิลวารีได้เดินทางมายังท้องที่เวียงป่าเป๋าครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1872 ต่อมาภายหลังท่านได้เดินทางมาอีกครั้งกับคณะสำรวจเส้นทางรถไฟชาวอังกฤษชื่อนายฮอลเล็ค เมื่อ ค.ศ. 1884 ได้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างเด่นชัดที่เวียงป่าเป๋าคือ การมีคนอพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งทำมาหากินมากขึ้นเนื่องจากเป็นแหล่งที่มีความอุดมสมบูรณ์ และใน ค.ศ. 1886 ศาสนาจารย์แมคคิลวารี ได้เดินทางเพื่อเยี่ยมเยือนคริสเตียนชาวพื้นเมืองตามรายทางจากเวียงใหม่สู่เวียงรายพร้อมด้วยผู้ประกาศคนเมืองได้กำหนดานตาจากเวียงใหม่พร้อมด้วยย้ายคือคริสเตียนหนึ่งจากเวียงราย (ภายหลังได้เป็นพระยาภักดีราชกิจ) การเดินทางครั้งนี้ นับเป็นครั้งแรกที่ท่านได้กล่าวถึงกลุ่มคริสเตียนที่เวียงป่าเป๋าว่าเป็นชุมชนคริสเตียนที่กำลังขยายตัวมากขึ้น และจากข้อมูลปีเดียวกันนี้อาจกล่าวได้ว่า เมื่อสี่ปีที่แล้วมีเด็ก 11 คนจากครอบครัวคริสเตียนห้าครอบครัวที่เวียงป่าเป๋าได้เสียชีวิตลงในปีแรก จึงเข้าใจได้ว่า ค.ศ. 1882 เป็นปีที่มีครอบครัวคริสเตียนอพยพจากต่างถิ่นมาอยู่ที่เวียงป่าเป๋า ซึ่งข้อมูลนี้ตรงกับรายงานของ ศาสนาจารย์โจนาธาน วิลสันเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 1886 กล่าวว่า มีคริสเตียนห้าครอบครัวได้ตั้งบ้านเรือนที่บ้านต้นจ้าวเขตเวียงป่าเป๋า

จากการศึกษาถึงกำเนิดของชุมชนคริสเตียนที่เวียงป่าเป๋าพบว่า มีชุมชนคริสเตียนเริ่มแรกที่บ้านป่าจ้าว (ข้อมูลมิชชันนารีเรียกว่าบ้านต้นจ้าว) บ้านป่าบง และสันปูเลย ซึ่งขณะที่ชุมชนคริสเตียนที่เวียงป่าเป๋าค่อย ๆ เติบโตขึ้นนั้น ซึ่งขณะที่ชุมชนคริสเตียนที่เวียงป่าเป๋าค่อย ๆ เติบโตขึ้นนั้น ทางมิชชันนารีก็ได้ให้ความสำคัญกับการขยายงานในเขตเวียงรายมากขึ้น โดยมีการสถาปนาคริสตจักรเพรสไบทีเรียนที่ 1 เวียงรายในวันที่ 31 เมษายน ค.ศ. 1980 มีสมาชิกส่วนใหญ่โอนย้ายมาจากคริสตจักรในเวียงใหม่และกลุ่มคริสเตียนที่เวียงป่าเป๋ามีชื่อเป็นสมาชิกของคริสตจักรนี้ด้วย (ตรงนี้เองที่อาจทำให้เข้าใจได้ว่า คริสตจักรที่เวียงป่าเป๋ามีอายุ 115 ปี)

ใน ค.ศ. 1891 กลุ่มคริสเตียนที่เวียงป่าเป๋าได้ร่วมมือร่วมใจกันก่อสร้างโบสถ์แบบง่าย ๆ ที่บ้านป่าบง และเมื่อถึงวันที่ 9 หรือ 10 มกราคม ค.ศ. 1982 ศาสนาจารย์แมคคิลวารี และนายแพทย์เจมส์ ดับบลิว แมคเคน พร้อมทั้งผู้ประกาศคนเมือง ได้มาร่วมสถาปนาคริสตจักรที่เวียงป่าเป๋า ในสมัยนั้น

มิชชันนารีเรียกชื่อคริสตจักรนี้ว่า “คริสตจักรเวียงป่าเป่า (Papau Church)” มีสมาชิกผู้ใหญ่ 37 คน เด็ก 30 คน มีการแต่งตั้งผู้ปกครองคริสตจักร 3 คนและมัคทายก 2 คน

ชีวิตคริสตจักรภายหลังการสถาปนา

ภายหลังจากตั้งเป็นคริสตจักรแล้ว มีการขยายจำนวนคริสเตียนมากขึ้น ในปี ค.ศ. 1895 ทางคริสตจักรจึงคงอาศัยมิชชันนารีพร้อมกับผู้ประกาศคนเมืองที่มาเยี่ยมเยียนและปฏิบัติกิจทางศาสนา สำคัญ ๆ ปีละครั้งหรือสองครั้ง

จากบันทึกประวัติและคำบอกกล่าวของผู้สูงอายุในคริสตจักรกล่าวว่า ในปี ค.ศ. 1898 มีคริสเตียนจากเชียงใหม่หลายครอบครัวอพยพมาตั้งบ้านเรือนที่บ้านตองกาย และบ้านสันปุยเลย ตำบลป่าจ้าว อำเภอเวียงป่าเป่า ซึ่งเข้าใจว่า กลุ่มคริสเตียนที่อพยพมาก่อนคงจะได้บอกกล่าวถึงแหล่งที่ทำกินอันอุดมสมบูรณ์ที่เวียงป่าเป่านี้โดยเฉพาะที่บ้านตองกายและบ้านสันปุยเลยเป็นที่ราบลุ่มติดกับแม่น้ำแม่ลาวจึงเป็นแหล่งอุดมสมบูรณ์ที่มีผู้คนอพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่ง และทำให้เกิดชุมชนคริสเตียนขึ้นที่นั่นอีกแห่งหนึ่ง

ในปี ค.ศ. 1899 มีการจัดตั้งโรงเรียนวันอาทิตย์ (Sunday school) ขึ้นครั้งแรก มีผู้เรียนประจำ 20 คน และมีการตั้งโสตศาศาลาหรือร้านยาในปี ค.ศ. 1900 โดยมีมัคทายกคนหนึ่งเป็นผู้ดูแลเพื่อแก้ปัญหาคริสเตียนเจ็บป่วยจะได้ไม่ต้องไปพึ่งหมอผีหรือหมอเมือง ต่อมาใน ค.ศ. 1905 มีการจัดตั้งโรงเรียนที่เวียงป่าเป่าโดยครูสตรีคริสเตียนคนหนึ่งที่เคยเป็นนักเรียนประจำที่โรงเรียนพระราชราชา (โรงเรียนสตรีของมิชชันที่เชียงใหม่) เมื่อสิบปีที่แล้ว ได้กลับมาจัดการศึกษาที่บ้านเกิดของตนเอง โดยมีนักเรียนเริ่มแรก 32 คน (ครึ่งหนึ่งเป็นชาวพุทธ) และภายหลังต่อมามีการจัดตั้งโรงเรียนคุณานุเคราะห์ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1919 เป็นโรงเรียนของคริสตจักร โดยมีนายชื่น คุณาสวัสดิ์ เป็นผู้สอน ใช้อาคารโบสถ์เป็นห้องเรียน การดำเนินการของโรงเรียนอยู่ภายใต้การควบคุมคณะกรรมการในคริสตจักร เมื่อนายชื่นซึ่งเป็นครูคนเดียวของโรงเรียนนี้ถึงแก่กรรม ก็ไม่สามารถหาครูได้ จึงได้มีการล้มเลิกโรงเรียนเมื่อมี ค.ศ. 1939

ค.ศ. 1906 มิชชันนารีได้ให้ชุมชนคริสเตียนที่เมืองฝางและหนองกว้างมาขึ้นกับคริสตจักรเวียงป่าเป่า ทำให้มีสมาชิกคริสตจักรรวม 99 คน ถึงปี ค.ศ. 1909 ได้มีการจัดซื้อที่ดินและเรือนไม้สำหรับตั้งโบสถ์แห่งใหม่ โดยมีการตกลงสร้างโบสถ์หลังใหม่ที่บ้านสันปุยเลยโบสถ์หลังนี้สร้างด้วยไม้เนื้อแข็ง พื้นไม้กระดานผ่าทำด้วยไม้ หลังคามุงด้วยกระเบื้องดินเผา นับว่ามีความมั่นคงแน่นหนากว่าโบสถ์หลังแรก

ระหว่าง ค.ศ. 1910-1915 คริสตจักรเวียงป่าเป่ายังคงอาศัยการดูแลจากมิชชันนารีที่มาเยี่ยมเยียน ประกอบศาสนกิจเป็นบางครั้งบางคราว และในปี ค.ศ. 1914 มีผู้ปกครองของคริสตจักรคนหนึ่งได้ไป

ประกาศเผยแพร่ที่เมืองพาน โดยการสนับสนุนของมิชชันนารี ได้มีผู้มารับเชื่อคริสต์ศาสนา 2 ครอบครัว และต่อมาได้มีการจัดตั้งคริสตจักรเมืองพานขึ้นในวันที่ 26 สิงหาคม ค.ศ. 1915

คริสตจักรเวียงป่าเป้าเมื่อถึง ค.ศ. 1918 มีผู้นำคือครูดี อารีวงศ์ และครูสุข คุณาสวัสดิ์ โดยต่อมาใน ค.ศ. 1921 ครูดี ซึ่งจบการศึกษาทางศาสนาสาตร์จากโรงเรียนพระคริสตธรรมเชียงใหม่ได้รับการสถาปนาเป็นศาสนาจารย์และเป็นศิษยาภิบาลของคริสตจักรช่วงนี้มีการปรึษาในหมู่สมาชิกที่จะให้มีการสร้างโบสถ์หลังใหม่ที่บ้านป่าจั่ว ด้วยเห็นว่าเป็นทำเลที่ดี ติดกับถนนหลวงที่ตัดขึ้นใหม่ และสะดวกต่อการเดินทางของสมาชิกที่ภายหลังโยกย้ายมาอยู่ในหมู่บ้านรายล้อมใกล้บ้านป่าจั่วมากกว่าบ้านสันปูเลย ดังนั้นจึงมีการริเริ่มที่จะหาทำเลสร้างโบสถ์หลังใหม่โดยพ่อเฒ่าอินทร์ เมธา ได้ถวายที่ดินที่อยู่ตรงข้ามถนนเยื้องกับที่ตั้งโบสถ์สามัคคีธรรมในปัจจุบัน เพื่อเป็นที่ตั้งโบสถ์ ได้มีพิธีวางศิลาแรกเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1924

ค.ศ. 1926 ศาสนาจารย์ อารีวงศ์ ได้ออกไปเป็นศิษยาภิบาลที่คริสตจักรเชียงราย ครูสุข คุณาสวัสดิ์ ซึ่งได้รับการสถาปนาเป็นศาสนาจารย์อีกคนหนึ่ง ได้เป็นศิษยาภิบาลแทนตั้งแต่นั้นมา โดยได้รับค่าตอบแทนเดือนละ 30 บาท แต่ภายหลังท่านได้ลดค่าตอบแทนเหลือเพียงเดือนละ 15 บาท เนื่องจากสมาชิกประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำไม่สามารถรับผิดชอบเต็มจำนวนได้ ขณะที่การก่อสร้างโบสถ์หลังใหม่ยังคงดำเนินการต่อมาจนถึง ค.ศ. 1929 จึงเสร็จเรียบร้อย โดยมีพิธีมอบถวายในวันที่ 7 เมษายน ปีเดียวกัน พร้อมกับมีการตั้งชื่อคริสตจักรอย่างเป็นทางการว่าคริสตจักรสามัคคีธรรม

วันที่ 27 มีนาคม ค.ศ. 1938 ผป. โยเซฟ สุขปั้น พร้อมกับสมาชิกคริสตจักรที่อยู่บ้านบงร้องขอตั้งหมวดคริสเตียนบงเพราะใกล้บ้านของเหล่าสมาชิก ต่อมาในเดือนมิถุนายนปีเดียวกันมีการสร้างโบสถ์ป่าบงและในภายหลังได้รับการสถาปนาเป็นคริสตจักรสี่สามัคคีป่าบง

ในช่วงที่เกิดสงครามโลกครั้งที่สอง (ค.ศ. 1941-1945) คริสตจักรสามัคคีธรรมตกอยู่ในสภาพถูกบีบคั้น สมาชิกในคริสตจักรได้ดำเนินชีวิตด้วยความระแวงระวังในการแสดงออกในด้านความเชื่อ เพราะมีผู้นำในชุมชนคอยสอดส่องอยู่ตลอดเวลา อย่างไรก็ตามก็ดูเหมือนว่าช่วงเวลาในการถูกข่มเหงเป็นช่วงระยะที่สั้น ๆ ดังปรากฏข้อมูลว่า ในวันที่ 19 กรกฎาคม ค.ศ. 1942 มีการเขียนเขียนจากบุคคลระดับผู้นำของสภาคริสตจักรฯ ได้แก่ศาสนาจารย์บุญมาก กิตติสาร และศาสนาจารย์บุญมี รุ่งเรืองวงศ์มีการจัดนมัสการพระเจ้าโดยเชื่อเชิญผู้ที่ละทิ้งความเชื่อในคริสต์ศาสนากลับมาสารภาพ และยืนยันถึงความเชื่ออีกครั้งหนึ่ง มีสมาชิกร่วมนมัสการในวันนั้นประมาณ 250 คน

หลังจากสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลงในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1945 มิชชันนารีได้กลับเข้ามาทำพันธกิจในประเทศไทยอีกครั้งทำให้คริสตจักรได้มีการรื้อฟื้นและเริ่มดำเนินพันธกิจต่าง ๆ ขณะที่

คริสตจักรสามัคคีธรรม ได้เริ่มการปรับปรุงอาคารโบสถ์ที่ทรุดโทรมลงในช่วงสงคราม ซึ่งในที่สุดก็ได้มีการโยกย้าย ขยับขยายและการจัดสร้างอาคาร โบสถ์ขึ้นใหม่ ณ สถานที่ปัจจุบันเมื่อปี ค.ศ. 1960

ด้านการศึกษาใน ปี ค.ศ. 1946 ทางคริสตจักรได้จัดตั้งโรงเรียนขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชื่อว่า “โรงเรียนราษฎร์สามัคคี” โดยได้รับการสนับสนุนจากมิชชันนารีคณะมาร์บวร์เกอร์มิชชัน ต่อมาคณะมาร์บวร์เกอร์มิชชันก็ได้เสนอให้โอนกิจการของโรงเรียนราษฎร์สามัคคีเป็นของสภาคริสตจักรในประเทศไทยอย่างเป็นทางการ ในวันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 1972 และในภายหลังการดำเนินกิจการของโรงเรียนที่มีปัญหา ขาดผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเข้ามาบริหารงานในโรงเรียน ประกอบกับทางรัฐบาลได้มีการขยายโอกาสทางการศึกษาด้วยการเปิดโรงเรียนมัธยมในระดับอำเภอขึ้นทำให้จำนวนนักเรียนลดลงโรงเรียนราษฎร์สามัคคีจึงต้องปิดลงในปี ค.ศ. 1976

จะเห็นได้ว่า คริสตจักรที่เวียงป่าเป้าตั้งแต่เริ่มแรกได้มีศิษยาภิบาลเข้ามาดูแล แม้ว่าจะเป็นระยะสั้น แต่ก็ทำให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการมีศิษยาภิบาล ซึ่งในช่วงที่ว่างเว้นการมีศิษยาภิบาล ก็มีคณะผู้ปกครองและคณะธรรมกิจเป็นผู้รับผิดชอบดูแล จนในที่สุดได้มีผู้อภิบาลที่เป็นลูกของสมาชิกคริสตจักรเองนอกจากนี้คริสตจักรยังมีการทำพันธกิจที่สำคัญได้แก่การประกาศโดยเฉพาะที่เมืองพานจนทำให้สามารถตั้งเป็นคริสตจักรได้ และมีพันธกิจด้านการแพทย์บ้าง ขณะที่พันธกิจด้านการศึกษาที่นับว่ามีความโดดเด่นไม่น้อย

เมื่อกล่าวถึงการอภิบาลที่เป็นจุดเด่นสำคัญของคริสตจักรแห่งนี้ จะเห็นว่า เมื่อศาสนาจารย์สุข คุณาสวัสดิ์ที่ได้รับการสถาปนาเป็นศิษยาภิบาลคริสตจักร ในปี ค.ศ. 1926 กระทั่งถึงแก่กรรมในปี ค.ศ. 1959 ก็มีศิษยาภิบาลสืบต่อมาจนถึงปัจจุบันได้แก่ ศาสนาจารย์สมบูรณ์ แดงเรือน (ค.ศ. 1959 ก็มีศิษยาภิบาลสืบต่อมาจนถึงปัจจุบันได้แก่ ศาสนาจารย์สมบูรณ์ แดงเรือน (ค.ศ. 1960-1962) ศาสนาจารย์อมรดวงเนตร (ค.ศ. 1965-1967 ค.ศ. 1971-1972 และ ค.ศ. 1978-1979) ครูศาสนาสุทริวงศ์ มาลัย (ศิริชานากุล) (ค.ศ. 1973-1977) ศาสนาจารย์ประทวน หล้าใหญ่ (ค.ศ. 1981-1983 และ ค.ศ. 1989-1991) ครูศาสนาสะอาด แสนใจ (ค.ศ. 1981-1988) ครูศาสนาเกรศ สนิท (ค.ศ. 1992-1994 และ ค.ศ. 1995-1997) ครูศาสนาบุญยก บุญทา (ค.ศ. 1997-2003) ครูศาสนาฉันทนา สุขปิ่น (ค.ศ. 2003-2007) และ อนุศาสนาจารย์สำรับ เลี่ยมเพชรรัตน์ (ค.ศ. 2004-2006)

จากอดีตแรกเริ่มของคริสตจักรที่เวียงป่าเป้าเมื่อปี ค.ศ. 1882 มีกลุ่มคริสเตียนประมาณ 5 ครอบครัว และถึงปัจจุบัน (ค.ศ. 2005) นับเฉพาะคริสตจักรสามัคคีธรรมมีสมาชิกสมบูรณ์ 298 คน เพศชาย 133 คน เพศหญิง 165 คน สมาชิกสำรอง 65 คน รวม 363 คน นับเป็นคริสตจักรที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีพันธกิจด้านต่าง ๆ ที่สร้างความภาคภูมิใจแก่สมาชิกและชุมชนรอบข้างอยู่เสมอ

เอกสารประกอบการเขียน

- “ขราวคริสตมาสเจ็ดเวียงป่าเป้า.” สิริกิตติศัพท์. เมษายน, 1918
- “ที่หอสวัสดิเมืองเชียงราย” สิริกิตติศัพท์. กุมภาพันธ์, 1915
- ประสิทธิ์ พงศ์อุดม. “ท้องถิ่นล้านนาในสายตาอเมริกัน : ศึกษาจากบันทึกการเดินทางของ ศาสนาจารย์แดนเนยล แมคกิลวารี ระหว่าง ค.ศ. 1872-1898” รายงานนำเสนอในวิชาการอภิปรายทางประวัติศาสตร์ไทย ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546
- ประสิทธิ์ พงศ์อุดม. “ประวัติศาสตร์และตัวตนของสภาคริสตจักรในประเทศไทย.” 70 ปี แห่งพระพร สภาคริสตจักร ในประเทศไทย 1934-2004. กรุงเทพฯ : เจริญรัตน์การพิมพ์, 2004.
- ประสิทธิ์ พงศ์อุดม. “ย้อนรอยอดีต: 175 ปี มิชชันนารี โปรเตสแตนต์ในประเทศไทย.” 175 ปี พันธกิจคริสต์ศาสน์โปรเตสแตนต์ในประเทศไทย (ค.ศ. 1828-2003). นันทชัย มีชูชน. บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : ประชุมทอง ฟันตั้ง กรู๊ป จำกัด, 2004.
- มณฑนา สุขปั้น และจันทร์แรม ชัยศรี. 123 ปี ปีพระกิตติคุณสู่เวียงป่าเป้า (ค.ศ. 1882-2005) : คริสตจักรสามัคคีธรรมประสิทธิ์ พงศ์อุดม. บรรณาธิการ. เชียงใหม่: โรงพิมพ์จตุพร, 2005
- “สุราวรัชเจ็ดเวียงป่าเป้า.” สิริกิตติศัพท์. กรกฎาคม, 1924.
- Bactell R.W. “Out-Village Work in Chieng Rai Provinces.” The Laos News. 12. 1 January, 1915.
- Bactell R.W. “A Siamese House-Warming.” The Siam outlook. 12 4. October, 1936
- Cambell, Howard. “Pay School in Chieng Rai Station.” The Laos News. 3. 3. July 1936
- Dodd, Clefton Mrs. W. “News Items from Chieng Rai.” The Laos News. 12 4. October, 1915
- “Evangaliste, Papaw.” The Laos New. 15 1. January, 1918
- Hallett, Holt s. A Thousand Miles on an Elephant in the Shan States. Bangkok : White Lotus, 1988
- McGilvary, Daniel. A Half Century Among the Siamese and the Lao, Fleming H. Reeve Company, 1912
- McGilvary, George Bradley. Historical Sketch of Protestant Missions in Siam 1828-1928. Bangkok : The Bangkok Time Press, 1928.
- “Part of an Historical Sketch of Chieng Rai Church” the Laos News. January, 1915.
- “Personal and Otherwise” The Laos News. July, 1906.
- “Personal and Otherwise” The Laos News. May, 1909.

“Personal and Otherwise” The Laos News. April, 1911.

“Report of the Laos Mission for year ending Dec. 1 1903 Laos Missionaries and their Work”.
Chieng Rai. The Laos News. 1 Januar, 1904.

ที่มา : ข่าวคริสตจักร สภาคริสตจักรในประเทศไทย, ปีที่ 74 ฉบับที่ 661 กรกฎาคม 2005, หน้า 30-33.